

Implementace cílů strategií udržitelného rozvoje v územním plánování na úrovni obcí

Jana Kortanová
27. července 2010
Praha

O projektu

Řešené okruhy:

- ❑ koncept strategií udržitelného rozvoje,
- ❑ strategické/regionální plánování,
- ❑ vazba strategického a územního plánování,
- ❑ vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.

Problémy obecně

- ❑ absence systému (hierarchie) strategických dokumentů – národní a krajská úroveň, absence strategických dokumentů – municipální úroveň
- ❑ chybějící princip udržitelného rozvoje jako základní princip plánování na všech úrovních,
- ❑ slabá legislativní a metodická podpora v oblasti strategického plánování,
- ❑ slabá metodická podpora v oblasti územního plánování,
- ❑ nízká delegace zodpovědnosti za plnění plánů,
- ❑ nízká míra spolupráce a koordinace strategického a územního plánování,
- ❑ nízká propojenost obou plánovacích subsystémů s finančními plány a veřejnými rozpočty.

Situace v ČR

1) Koncept SUR

- ❑ chybí politická podpora principů UR na všech úrovních,
- ❑ neexistuje vymezení a definice SUR a metodická a legislativní podpora,
- ❑ chybí jasně vymezené postavení SUR v hierarchii strategických dokumentů,
- ❑ SUR jsou v ČR zpracovávány na úrovni krajů a obcí výjimečně, neexistuje potřeba,
- ❑ na úrovni obcí často SUR nahrazena strategickým plánem rozvoje (implementace principů SRUR ČR).

Situace v ČR

2) Strategické/regionální plánování

- značné množství dokumentů na regionální a národní úrovni – hierarchická struktura, provázanost, definice cílů,
- nízké zastoupení strategických dokumentů na místní úrovni,
- cíl pořízení („mít plán“) a následné nevyužívání strategických dokumentů,
- potenciál argumentace pro realizaci rozvoje území zůstává nevyužit.

3) Vazba strategického a územního plánování

- rozdílná míra obecnosti, rozdílný obsah, neexistence SP,
- historie obou plánovacích procesů,
- oddělení procesní i organizační,
- rozdílná legislativní ukotvenost,
- nepřiliš silná metodická podpora pro koordinaci, byť nový SZ ke komplexnosti směřuje.

Situace v ČR

4) Posouzení vlivů na udržitelný rozvoj území:

- ❑ nízká kvalita výstupů posouzení,
- ❑ důraz na zpracování dokumentace na úkor dialogu zpracovatele plánu a posuzovatele,
- ❑ slabé vymezení obsahu a rozsahu posouzení SZ (zjm. socioekonomická část),
- ❑ chybí metodická podpora a kontrola kvality,
- ❑ nejednotnost provádění posouzení SEA, Natura 2000 a ostatních částí – obsahová i procesní stránka,
- ❑ posuzování zpracovatelským týmem,
- ❑ přínosy/náklady.

Výstupy 1. workshopu

Strategické plánování:

- ❑ zpracování strategických plánů v každé obci není žádoucí,
- ❑ strategické plány by měly být zpracovávány na úrovni ORP ne obcí (zatím nahrazováno strategickými plány mikroregionů),
- ❑ nezbytné je zlepšit kvalitu SP,
- ❑ plánování musí fungovat nejprve na národní úrovni a až pak implementace na nižší úrovni,
- ❑ zaměřit pozornost na to, co se s plány děje dále a jak se s nimi zakládá než na přípravu plánů.

Koordinace SP a ÚP:

- procesy SP a ÚP mohou jít vedle sebe, ale nezbytná je spolupráce subjektů SP a ÚP

Výstupy 1. workshopu

Územní plánování:

- neexistuje systematický přístup v požadavcích resortů – co chtějí dát do ÚP, často jsou resortní problémy přenášeny na ÚP,
- měly by fungovat Rady pro udržitelný rozvoj území,
- přesněji formulovat požadavky na vyhodnocení vlivů na URÚ,
- bylo by vhodné revidovat obsah ÚAP.

Výstupy projektu

Obecné principy plánování:

- ▣ průběžně, nepřetržitě, systematicky a transparentně,
- ▣ důraz na vyhodnocování dlouhodobých dopadů jednotlivých rozhodnutí,
- ▣ součinnost plánovacích nástrojů,
- ▣ plány nižších úrovní respektovaly plány vyšší úrovně,
- ▣ vzájemná provázanost plánů na stejné úrovni.

Výstupy projektu

Klíčové momenty:

- ❑ zapojení zadavatele- vyšší zapojení—> vyšší hodnota plánu,
- ❑ odbornost, schopnosti a zkušenosti zpracovatele – klíčové jsou reference vč. jejich ověření,
- ❑ zadání zpracování plánu - představa zadavatele o požadavcích na výstupy – zadávací podmínky vyžadující detailní informace prokazující kvalitu zpracovatele,
- ❑ jediným výběrovým kritériem by neměla být cena.

Výstupy projektu

V nabídce by vždy měly být uvedeny:

- ❑ základní informace o způsobu zpracování plánu,
- ❑ požadavky na součinnost zpracovatele či koordinátora se zadavatelem,
- ❑ harmonogram přípravy včetně projednávání,
- ❑ metodika zpracování (vč. použitých nástrojů),
- ❑ postupové kroky zpracování,
- ❑ výstupy plánovacího procesu a jejich parametry,
- ❑ kroky zapojení veřejnosti,
- ❑ podklady,
- ❑ složení zpracovatelského týmu vč. referencí.

Výstupy projektu

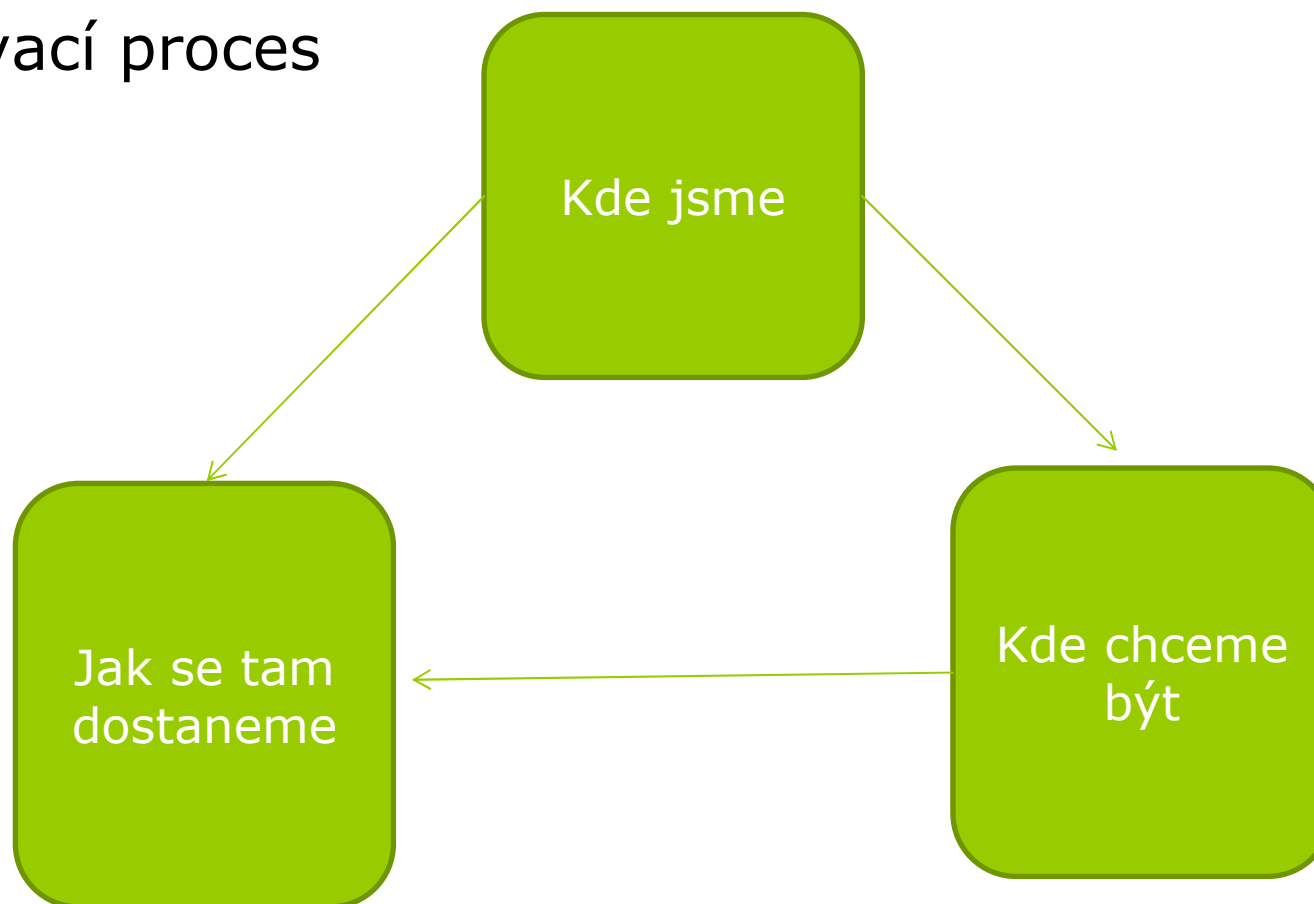

Strategický plán – cíle pořízení:

- ❑ vyhodnocení současné situace a vývoje v území a určení nejvýznamnějších problémů,
- ❑ určení čeho je žádoucí dosáhnout v oblasti ekonomické, sociální a environmentální,
- ❑ stanovení pořadí naléhavosti řešení problémů,
- ❑ vytvoření podkladu pro územní plán a koordinaci záměrů v území,
- ❑ sledování změn v rozvoji území,
- ❑ zapojení subjektů a obyvatel v daném území do řízení rozvoje území.

Výstupy projektu

Plánovací proces

Výstupy projektu

Strategický plán – základní charakteristiky:

- ❑ nástroj pro řízení rozvoje obce,
- ❑ systémové řešení problémů území v širších souvislostech,
- ❑ stručný (cca 50 stran) a přehledný,
- ❑ horizont střednědobý 10 – 15 let,
- ❑ pouze klíčové problémy a cíle,
- ❑ předem definovat účel plánu a jeho použití,
- ❑ zohlednění externích vlivů a jevů, které budou rozvoj regionu ovlivňovat,
- ❑ politicky průchodný,
- ❑ klíčová je implementace.

Výstupy projektu

Analytická část:

- ❑ není pouhým popisem stavu území, odborná interpretace, vyhodnocení, identifikace problematických jevů,
- ❑ založena převážně na objektivních datech (měření, monitoring, průzkumy, statistická šetření atd.),
- ❑ názor relevantních subjektů (stakeholders), mohou poskytnout (i) chybějící data, (ii) odlišný názor na jejich interpretaci,
- ❑ metoda analýzy trendů- hledání příčiny, které ovlivňují trendy,
- ❑ sledované jevy musí pokrývat všechny významné jevy v území.

Výstupy projektu

Návrhová část:

- ❑ vize nesmí být představou pouze příslušných úřadů veřejné správy a samosprávy, musí zohledňovat představy všech partnerů působících v území včetně široké veřejnosti,
- ❑ priorit (oblastí, které jsou nejdůležitější k řešení),
- ❑ cílů (stav, kterého má být po realizaci plánu dosaženo),
- ❑ opatření (aktivit či kroků vedoucích k dosažení cílů),
- ❑ nástrojů a zdrojů, kterými lze navržená opatření provést a stanovených cílů dosáhnout.

Výstupy projektu

Implementační část:

- kdo bude daná opatření provádět, kdo je za jejich provedení zodpovědný,
- termín, do kdy mají být opatření realizována, cíle splněny,
- jakým způsobem a jakými prostředky budou daná opatření realizována,
- jak systematicky sledovat, zda jsou naplňovány stanovené cíle a jakým směrem se ubírá rozvoj území sledovaný pomocí indikátorů,
- finanční plán - je rozpočet na realizaci daného plánu včetně identifikace potenciálních zdrojů financování,
- nezbytnou součástí je monitoring – výstupy poskytují cenné informace o realizaci plánu a tvoří hlavní podklad pro aktualizaci či úpravu plánu

Výstupy projektu

Koordinace ÚP a SP

Příležitosti

- ❑ využívání strategických dokumentů jako podkladů pro přípravu územního plánu včetně spolupráce na jejich přípravě,
- ❑ sdílení dat a informací včetně monitoringu plánů,
- ❑ formulace strategie rozvoje v rámci přípravy územního plánu u obcí, které nemají vlastní strategický plán,
- ❑ vazba na širší problematiku bez konkrétních územních průmětů.

Výstupy projektu

Koordinace ÚP a SP

Problémy

- ❑ chybí odpovídající rozvojové dokumenty, které mohou být provázány s územním plánem,
- ❑ vertikální i horizontální provázání dokumentů,
- ❑ chybí společenská objednávka,
- ❑ chybí metodická a legislativní opora,
- ❑ chybí finance na zpracování SP,
- ❑ personální a odborné kapacity v samosprávě.

Výstupy projektu

Koordinace ÚP a SP – účel:

- ❑ stanovení základních směrů rozvoje území a jejich dodržování při rozhodovací činnosti,
- ❑ ověření reálnosti územních nároků a při návrhu strategických priorit a cílů rozvoje území,
- ❑ sjednocení výstupů strategických a územních plánů (předcházení rozporům mezi plány),
- ❑ využívání strategických dokumentů jako podkladu při tvorbě územního plánu či zásad územního rozvoje,
- ❑ zvýšení efektivity plánování,

Výstupy projektu

Koordinace ÚP a SP – účel:

- ❑ sjednocení řízení rozvoje území (strategická a realizační část),
- ❑ zlepšení prezentace rozvoje území partnerům, investorům a veřejnosti,
- ❑ snazší participace odborné i široké veřejnosti na rozvoji území,
- ❑ posílení pozice plánů jakožto podkladů pro rozhodování představitelů veřejné správy,
- ❑ využití strategických plánů při obhajobě podpory nových záměrů.

Děkuji za pozornost

Ing. Jana Kortanová
jana.kortanova@integrant.cz
<http://sur.cdvinfo.cz/>